

หลักสูตร การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ จำนวน 33 ชั่วโมง

ศูนย์การศึกษาอนุกระบับและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอขามเฒ่าบุรี

ความเป็นมา

เครื่องจักสานไม้ไผ่เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่พบได้ในแหล่งชนบทของประเทศไทยทั่วทุกภาค ซึ่งจะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ทั่วทุกภาค เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของคนในชนบท แบ่งได้เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน กระบุง ตะแกรง คานหาบ กระดัง เครื่องใช้ที่รองรับพืชผลทางการเกษตร ตระกร้า เข่ง ใช้บรรจุผักผลไม้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ลอบ ไซ เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันแทบทุกอย่าง สามารถทำเองได้หรือซื้อได้ในราคาไม่แพงในแต่ละท้องถิ่น

งานจักสานไม้ไผ่ คือ งานศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะจะต้องสร้างงานที่ออกมาจากจิตใจที่รักในงานสร้างสรรค์ จรรโลงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีความพยายาม ความฉลาดหลักแหลม ประยุกต์ พัฒนารูปแบบให้ดีขึ้น โดยไม่ทิ้งความรู้และภูมิปัญญาเดิมของท้องถิ่น แสดงถึงวิถีชีวิตของคนแต่ละท้องถิ่นได้ ทำให้รู้ว่างานที่ทำออกมานั้น มาจากแหล่งชนบทใดจนเกิดคำนิยามว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การทำเครื่องจักสานแต่เดิมจะใช้แรงงานและฝีมือของตนเองเป็นส่วนใหญ่ จะต้องมีความอดทนและจิตใจที่รักในงานสาน ใช้วัตถุดิบไม้ไผ่ หวาย เถาวัลย์ขนาดเล็ก มาช่วยในการมัดผูก ซึ่งในชนบทแต่ละท้องถิ่นมีวัตถุดิบไม้ไผ่เหมือนกัน งานจักสานต่างๆ มักจะทำกันในเวลากลางคืน หลังหมดฤดูการทำเกษตรกรรมแล้ว สามารถสร้างงานเป็นอาชีพเสริมได้อีกอย่างหนึ่ง และมักทำกันในสมาชิกของแต่ละครัวเรือนหนึ่งเท่านั้น

สกร.ระดับอำเภอขามเฒ่าบุรี จึงส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เพื่อให้ผู้ที่สนใจเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการจักสาน เกิดเป็นความรู้ในการสร้างอาชีพ ประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และเมื่อศึกษาหลักสูตรนี้แล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากสิ่งที่น่าสนใจในการจักสานสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น มีต้นทุนในการผลิตน้อยและสามารถจำหน่ายได้ง่าย

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ ห้าด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
2. เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในอาชีพ
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

จุดมุ่งหมายหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเลือกประเภทของไม้ไผ่ที่จะนำมาใช้ในการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการจักสาน เป็นความรู้ในการสร้างอาชีพได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้นำวัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป
ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา จำนวน 33 ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี จำนวน 10 ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ จำนวน 23 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ การจักสาน ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่	1.เพื่ออธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพ 2.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปในการประกอบอาชีพจักสาน 3.เพื่อให้ผู้เรียนบอกแหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพจักสาน	1.ความสำคัญในการประกอบอาชีพ 2.แนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพจักสาน 3.แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพจักสาน	<u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรเกริ่นนำเรื่อง การนำไม้ไผ่มาใช้ ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความสำคัญ และ ทิศทางในการประกอบ อาชีพ <u>ขั้นสรุป</u> ร่วมแสดงความคิดเห็น และสรุป ร่วมกัน	2	
2	ทักษะการจัก สานผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ 2.1การจักสาน ชะลอม	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีในการจักสานชะลอม 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกขั้นตอนการจักสานชะลอม 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถการจักสานชะลอม	1. การจัดเตรียมและใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ใน การจักสานชะลอม 2. ขั้นตอนการจักสานชะลอม	<u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรสื่อความจำ เป็นในการเรียนรู้การ จักสานชะลอม <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. ลงมือปฏิบัติโดยการ ควบคุม ของวิทยากร <u>ขั้นสรุป</u> สรุปจากผลสำเร็จของ ผลงาน	1	5

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3	ทักษะการจัก สานผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ 3.1การจักสาน ตระกร้าใส่ อาหารเบรค	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกวิธีการในการจักสาน ตระกร้าใส่อาหารเบรค 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกขั้นตอนการจักสาน ตระกร้าใส่อาหารเบรค 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ การจักสานตระกร้าใส่ อาหารเบรค	1. การจัดเตรียมและใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการจักสานตระกร้าใส่ อาหารเบรค 2. ขั้นตอนการจักสานตระกร้าใส่ อาหารเบรค	<u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรสื่อความจำ เป็นในการเรียนรู้การ จักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. ลงมือปฏิบัติโดยการ ควบคุม ของวิทยากร <u>ขั้นสรุป</u> สรุปจากผลสำเร็จของ ผลงาน	1	5
4	ทักษะการจัก สานผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ 4.1การจักสาน ชะลอมใส่แก้ว น้ำ	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกวิธีในการจักสาน ชะลอมใส่แก้วน้ำ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกขั้นตอนการจักสาน ชะลอมใส่แก้วน้ำ 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ การจักสานชะลอมใส่แก้วน้ำ	1. การจัดเตรียมและใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ การจักสานชะลอมใส่ แก้วน้ำ 2. ขั้นตอนการจักสานชะลอมใส่ แก้วน้ำ	<u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรสื่อความจำ เป็นในการเรียนรู้การจัก สานชะลอมใส่แก้วน้ำ <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. ลงมือปฏิบัติโดยการ ควบคุม ของวิทยากร <u>ขั้นสรุป</u> สรุปจากผลสำเร็จของ ผลงาน	1	4
5	ทักษะการจัก สานผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ 5.1การจักสาน ชะลอมใส่ขวด	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกวิธีในการจักสาน ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ จากกล้วยไข่ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกขั้นตอนการจักสาน ชะลอมใส่ขวด 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ การจักสานชะลอมใส่ขวด	1. การจัดเตรียมและใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ใน การจักสานชะลอมใส่ ขวด 2. ขั้นตอน การจักสานชะลอมใส่ ขวด	<u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรสื่อความจำ เป็นในการเรียนรู้การ จักสานชะลอมใส่ขวด <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. ลงมือปฏิบัติโดยการ ควบคุม ของวิทยากร <u>ขั้นสรุป</u> สรุปจากผลสำเร็จของ ผลงาน	1	5

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
6	ทักษะการจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ 6.1การจักสานเรือไล่เบรค	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีในการจักสานเรือไล่เบรค 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกขั้นตอนการจักสานเรือไล่เบรค 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถการจักสานเรือไล่เบรค	1. การจัดเตรียมและใช้ เครื่องมือเครื่องใช้ใน การจักสานเรือไล่เบรค 2. ขั้นตอน การจักสานเรือไล่เบรค	<u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> วิทยากรสื่อ นำความจำเป็นในการเรียนรู้การจักสานเรือไล่เบรค <u>ขั้นจัดกิจกรรม</u> 1. วิทยากรบรรยาย 2. ลงมือปฏิบัติโดยการควบคุม ของวิทยากร <u>ขั้นสรุป</u> สรุปจากผลสำเร็จของผลงาน	1	4
7	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกและอธิบายต้นทุนกำไรในการจักสานไม้ไผ่ และกำหนดจำหน่ายเครื่องจักสานได้ 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประชาสัมพันธ์กิจกรรม 4. เพื่อให้ผู้เรียนรู้วิธีการส่งเสริมการขาย 5.เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	7.1 การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ 7.1.1 การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ 7.1.2 ต้นทุน กำไร ในการจักสานไม้ไผ่ เครื่องจักสานแนวทางการสืบสานการทำงานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อ 7.1.3 การประชาสัมพันธ์ 7.1.4 การส่งเสริมการขาย 7.1.5 การกระจาย สินค้าไปสู่ผู้บริโภค	7.1 วิทยากรให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ 7.1.1 วิทยากรฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 7.1.2 วิทยากรอธิบายวิธีการลดต้นทุน 7.2 วิทยากรให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการตลาด	3	

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. วิทยากร
2. แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เอกสารประกอบการเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม
2. การประเมินผลงานระหว่างปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพและ สวยงามเงื่อนไข

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านหลักเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ